

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне
та практичне значення результатів дисертації
ЧЕН МЕНГЖАО

«ПЕРЕДУМОВИ ПОЯВИ ТА ВИДОЗМІНИ ФОРМОТВОРЧИХ КОНЦЕПЦІЙ У СОНАТАХ ДЛЯ ФОРТЕПІАНО КИТАЙСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ 1939-1966-х РОКІВ»

на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»
галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Публічну презентацію наукових результатів дисертації
проведено на спеціальному фаховому міжкафедральному засіданні
відділу аспірантури та докторантури
Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка,
що відбулось 18 червня 2025 року
(відповідно до Наказу №211 від 16.06.2025 р.)

ПРИСУТНІ (комісія у складі): усі члени та членкині засідання

Віктор Камінський – **голова засідання**, проректор з наукової роботи; Любов Кияновська – **спеціальна експертка із вивчення дисертації**, гарантка освітньо-наукової програми; Наталія Посікіра-Омельчук – **заступниця голови засідання**, завідувачка відділу аспірантури та докторантури; Оксана Гнатишин – **наукова керівниця** аспірантки Чен Менгжао; Зоряна Ластовецька-Соланська; Оксана Письменна; Ірина Антонюк; Лілія Шевчук-Назар; Ірина Чернова-Строй; Тетяна Мілодан; Наталія Завісько – **секретарка засідання**.

СЛУХАЛИ: публічну презентацію наукових результатів дисертації здобувачки ступеня доктора філософії Чен Менгжао «Передумови появи та видозміни формотворчих концепцій у сонатах для фортепіано китайських композиторів 1939-1966-х років»; обговорення наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертації.

Обґрунтування вибору теми дослідження. На сучасному етапі розвитку науки про музику спостерігається значна увага до вивчення багатоманітної музичної культури Китаю. Сьогодні відомо чимало праць, присвячених інструментальній та вокальній творчості китайських композиторів, зокрема музиці для окремих інструментів європейського симфонічного оркестру (струнної і духової груп), а також для фортепіано. В останні роки з'являються дослідження на теми китайської оперної творчості та симфонічної музики. Прикметною особливістю новочасного розвитку українського та китайського

музикознавства є ще активізація уваги до окремих жанрів, конкретних проблем і явищ у музичному мистецтві Китаю.

Аналізуючи обрані об'єкти уваги, усі дослідники відзначають тривалу ізоляцію Китаю від зовнішніх впливів, вікову схильність розвивати музичну творчість у межах національних традицій та стрімке засвоєння надбань західноєвропейського музичного мистецтва у XX ст. (від припинення панування імператорських династій і утворення 1912 р. Китайської Республіки та, особливо, з 1949 р. — з моменту проголошення Китайської Народної Республіки).

Переживши тривалий і складний підготовчий період під впливом внутрішніх та зовнішніх історичних, суспільно-політичних подій і пов'язаних із ними художніх процесів, фортепіанне мистецтво Китаю стало невід'ємною складовою національної музичної культури. Сучасні високі здобутки у фортепіанній творчості та виконавстві мають важливе значення й для розвитку світової культури. Цьому, крім іншого, сприяє жанрове багатоманіття китайської фортепіанної творчості. Одним із найпопулярніших жанрів стала соната для фортепіано, яка за понад 80 років із часу появи в Китаї перших зразків помітно й швидко еволюціонувала. Завдяки гармонічному поєднанню усталених європейських норм формотворення та індивідуального творчого пошуку китайських композиторів народилася значна кількість художніх варіантів, що сприяли оновленню жанру. Зацікавлення окресленою проблематикою зумовлюється недостатньою увагою до нелегкої теми музичного формотворення, що позбавляє дослідників можливості розуміти шляхи оновлення жанру на рівні організації музичного цілого (будови (структури) музичного твору). Крім того **актуальність обраної теми дослідження** визначається необхідністю оприятення індивідуальних формотворчих концепцій як втілення суспільних цінностей, культурно-філософських стереотипів, етнохарактерних художніх сенсів, традиційної звуко-образності, а також як реалізація усталених у європейській практиці законів формотворення у варіантних (новосформованих) цілостях.

Дослідження формотворення в жанрі сонати для фортепіано передбачало попередню періодизацію його (жанру) розвитку, основу не так на фазах розвитку музичної культури в Китаї чи еволюції фортепіанного мистецтва, як на видозмінах самого музичного матеріалу, урахуванні специфічно музичних явищ у його зразках. Взятий за основу принцип збереження стійких ознак жанру та сонатності як методу музичного мислення дозволив розподілити етапи сонатного формотворення та детально зосередитися відразу на двох початкових: I — 1939–1949 рр. (ранньому) та II — 1949–1969 (за наявності двох стадій: першої — 1950–1957 та другої — 1958–1966), етапі першого розквіту, з попереднім аналізом тривалої «підготовчої фази» (1913–1930-і рр.).

Висвітлення розгорнутої картини сонатного формотворення у вказаний відтинок часу зобов'язувало до підготовчого конспективного показу історії виникнення сонатної форми та визначальних тенденцій в еволюції наукового осмислення композиції музичного твору. Врахування попереднього досвіду формотворення та історії успіхів і прорахунків у його розумінні й тлумаченні

європейською та українською музичною наукою дозволило вибрати придатні підходи і методи, доцільну термінологію в аналізі формотворчих концепцій китайських сонат.

Відштовхуючись від фундаментальної особливості музичної форми берегти ознаки давніх форм або старих формотворчих принципів («феномену спадковості») та відновлювати їх із настанням сприятливих умов як знайомих і давно зрозумілих, у дослідженні описано тривале формування організації звукового матеріалу у жанрах народної музики (вокальної та інструментальної). Зазначено, що оформлення китайської музики сягає своїм корінням славнозвісної збірки народних пісень, ритуальних гимнів та од давнього Китаю XI–VI ст. до н. е. під загальною назвою «Ши Цзін» (ін. «Шицзін») («Книга пісень») (诗经). Простежено комбінування інтонаційних «поспівок» у давніх китайських народних мелодіях, виконавські принципи розподілу частин, перші прояви двочастинності у складному періоді, згадано варіаційний принцип розвитку інтонаційного матеріалу та поєднання різних наспівів за принципом контрасту сюжету (сюїтна праформа), виникнення етапності у розвитку музичного матеріалу, що відповідають певним стадіям розгортання поетичної форми (початок, розробка, реприза) за аналогією з китайською поезією та ін. аж до зародження сучасних видів музичних форм. Встановлено, що ці та інші (ладові, тональні, інтонаційні) прикметні риси давньокитайської музики старанно зберігалися аж до новітнього часу, коли під впливом європейської музики (її стилів, жанрів і форм) та з народженням інноваційних рис у національній музичній культурі в художньому контексті Китаю з'явилася нова (сонатна) жанрова форма.

Першим китайцем, який написав сонату для фортепіано, став скрипаль і композитор Ма Сіконг (Ма Сіцун) Відтоді через зміну суспільно-політичних і культуротворчих процесів китайська фортепіанна творчість удосконалювалася з різною мірою інтенсивності, бо ідеологічні вимоги «диктували» особливості розвитку жанрів.

Безпосередньому аналізу формотворчих концепцій китайських композиторів передував тривалий скрупульозний пошук імен авторів фортепіанних сонат, а пізніше і самих нот цих творів. Увага концентрувалася на сонатах високо професійних, визнаних у Китаї і поза його межами, митців, творах, які привернули увагу виконавців і музичних критиків високим художнім рівнем. Для спеціального аналізу були відібрані зразки, що з певного огляду виявилися показовими для жанру.

У наслідку встановлено, що протягом перших десяти років (1939-1949) було написано сім сонат, які започаткували даний жанр у фортепіанній творчості китайських композиторів. Виявлено, що збереглося й опубліковано тільки п'ять (авторства Ма Сіконг, Цзян Веньє, Дін Шаньде, та Ло Чжуньжунь). Названі композитори у 1930-х роках повернулися на Батьківщину після закінчення навчання у різних вищих музичних закладах Росії, Франції, Бельгії, Японії і спричинилися до формування національного різновиду фортепіанної сонати.

У праці вперше наведено деталізовану таблицю з інформацією про хронологію появи відомих на сьогодні семи сонат початкового періоду, їхні назви, обсяг та факт оприлюднення. З них уперше детально проаналізовано чотири надруковані твори.

Відзначено, що ті сонати (Ма Сіконга, Дін Шанде та Цзян Веньє) демонструють розмаїтість індивідуальних формотворчих концепцій, які не лише показують певні варіанти формотворення як втілення кожної ідеї композитора, а й типи та види музичних форм у тогочасних фортепіанних сонатах. Маються на увазі програмні і «чисті» (безпрограмні) зразки з різними типами сонатних форм: від барокових до романтичної (старовинної двочастинної сонатної форми, трифазної старосонатної форми та сонатного алегро романтичного типу). Доведено, що впродовж короткого часу, лише за одне десятиліття, з'явилися одно-, дво- та тричастинні зразки невеликого обсягу (камерні); згадано також про т. зв. (у китайському музикознавстві) «малі» сонати дидактичного спрямування, створені як лаконічний варіант для урізноманітнення дитячого репертуару (їх формотворчі концепції не вивчені через втрату нотного матеріалу). У них проявилися різні типи тематизму (танцювально-ігровий, декламаційний (речитативний), пісенний). Прикметно, що попри індивідуальні особливості стилю композиторів, які проявилися в розвитку матеріалу, тональних планах, драматургії та ін., вже у перших сонатах відчутні риси національної китайської музики (у прийомах наслідування інструментального або вокального звуковидобування, способах звукозображення образів природи, насиченості музичного матеріалу народно-пісенною інтонаційністю). У своїх сонатах перші професійні китайські композитори Ма Сіконг, Дін Шанде та Цзян Веньє довели, що вже початкові їхні формотворчі моделі не мали на меті експериментальне витворювання нових типів, а відображали прагнення втілювати закони музичної форми залежно від обраного місту музики.

Отож, переконливо доведено, що початковий етап у розвитку китайської сонати для фортепіано пов'язаний з освоєнням фольклору і опануванням принципів західноєвропейського музичного мистецтва. Перші серйозні досягнення в фортепіанній творчості в період 1930–1940 рр. не тільки вказали на кількісне та якісне зростання репертуару, а й освоєння нових для китайської музики класичних музичних форм що уможливило подальше піднесення та популярність фортепіанної музики.

Наступний, другий період, хронологічно відображає відтинок часу від утворення у 1949 р. Китайської народної республіки (Нового Китаю) до початку «культурної революції» у 1966-му. Суспільно-культурні умови якнайкраще сприяли розвитку фортепіанного мистецтва (виконавства і композиції), що уможливило вражаюче процвітання сонатного жанру. Крім відомих його творців — представників I періоду — Цзян Веньє, Ма Сіконга, Дін Шаньде, з'явилися нові автори (Зоу Лу, Го Цзуронг, Ву Цзунцян, Ван Лісан, Рао Юйян, Ян Ічен, Хуан Хувей, Ян Ліцінь, Чен Маосюань). За той час вони написали 25 сонат багатьох типів і видів із цікавими формотворчими концепціями. Вказаний час вважається періодом першого розквіту китайської фортепіанної сонати, бо жанр

сонати для фортепіано із запозиченого прототипу іноземного походження перетворився у питомо властивий китайській фортепіанній творчості.

У дисертації зауважується, що чимала кількість втрачених під час «культурної революції» сонат не дозволила повною мірою класифікувати цей доробок, однак уможливила певну їх систематизацію. На підставі детального аналізу 9-ти сонат визначних китайських композиторів (Цзянь Веньє, Го Цзурон, Ма Сікон, Цзоу Лу, Рао Юйянь, Чен Маосюань, Го Чжиюань), створених у вказані роки, здійснено попередній внутрішньо-жанровий розподіл, що передбачив наявність трьох уже відомих типів сонат, створених на основі «традиційної» сонатної циклічності (звичних, «середніх» і «великих», монументальних).

Серед них за змістовним наповненням є програмні сонати (Цзянь Веньє. Соната оп. 52 «Церемоніальна музика»; Зоу Лу. Соната «Поема молодості») і «чисті» (безпрограмні), котрих більше.

Доведено також, що зразки, написані у вказаний період, розрослися в обсязі: тепер крім одно-, дво- та тричастинних з'явилися чотирьохчастинні сонати. Кожний твір представляє оригінальну формотворчу концепцію Автора, що її композитор створив орієнтуючись на традиції народної пісенності та виконавства (китайську мелодику з властивою їй імпровізаційністю, звучання китайського стародавнього (часів династії північної Вей) народного інструмента гучжен, або на будову народної пісні).

Велику монументальну сонату для фортепіано представляють у ті роки Соната Цзоу Лу «Поема молодості» («Поезія молодості») (1958) та перша (?) в Китаї чотиричастинна Соната Го Чжиюаня (1963) з першим використанням складної тричастинної форми (у третій частині твору).

Відзначено також появу сонат, що репрезентують різносторонні пошуки у сфері формотворення. До них належать, зокрема, розлога Соната композитора Рао Юйянь на тему з опери Шаньсі (на це вказує додатковий авторський заголовок «Після прочитання [сюжету?] «Несправедливість Ду і рухає небом і землею» («The Most Touching Greived Dou-E»). Втілення рис шанхайської опери художу в розгорнутій поемній композиції концертного типу дає підстави сприймати її як зразок романтизованого варіанту сонатної форми.

Вельми поширеною у сонатах виявилася форма рондо. Її порівняння в горизонтальному зрізі (хронологічній послідовності появи) у творчості різних композиторів також породила цікаві спостереження.

Соната для фортепіано № 2 Чен Маосюань (1962) втілює авторський експеримент із написання музичного твору на основі штучної гами з шести нот, розташованих по цілих тонах.

Наведений підбір сонат китайських композиторів періоду розквіту жанру ілюструє їх внутрішньожанрові типи, що відображають музичне мислення, сформоване національними світоглядними особливостями та правіковими музичними традиціями Китаю.

У дисертації простежено, що основним важелем у розбудові китайського сонатного формотворення були набуті під час навчання в Китаї та удосконалені

у провідних європейських музичних закладах професійні знання, розвиток національного фортепіанного виконавства. Ці чинники визначено як доцентрові, що розгортались в ході міжкультурного діалогічного спілкування.

Отже, розвиток формотворення у сонатній творчості китайських композиторів до початку «культурної революції» відбувався під постійним впливом змін у суспільно-політичному і культурному житті держави, відтак становлення формотворчих концепцій неминуче мусіло пройти усі шаблі: від накопичення знань – через період аналізу своїх і чужих надбань – до синтезу знань і практичного досвіду задля розвитку національного варіанта фортепіанної сонати. Цікавість китайського народу до усіх видів і жанрів музичного мистецтва, його здатність запозичувати найкраще у творчості та виконавстві новіші, зберігаючи власні давні традиції, сприяли досягненню китайським фортепіанним мистецтвом високого якісного рівня і визнання у світі. У дослідженні цих процесів вбачаємо **актуальність пропонованого дослідження.**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане в аспірантурі Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка і відповідає темі № 5 «Позаєвропейські артефакти музичної культури минулого і сучасності» перспективного тематичного плану науково-дослідної роботи Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка на 2020 – 2025 рр. Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка. Протокол засідання № 8 від 13.11.2020 р.

Мета роботи полягає у встановленні передумов появи та визначенні специфіки формотворчих концепцій у сонатах для фортепіано китайських композиторів як відображення діалектики оновлення жанру на початковому етапі розвитку фортепіанної сонати (1939–1949) та в період її першого розквіту (1949–1966) у Китаї.

Досягнути мети уможливилось завдяки виконанню наступних **завдань:**

- розкрити взаємозв'язок між походженням сонатної форми та еволюцією наукового осмислення композиції музичного твору;
- впорядкувати методологічні підходи до вивчення музичного формотворення та систематизувати понятійно-категоріальну систему, визнану у європейській, зокрема українській, музикології для дослідження сонати, з метою їхнього вжитку в аналізі варіантів форми фортепіанних сонат китайських композиторів;
- висвітлити ранні види оформлення китайської музики;
- виявити вплив європейської класичної музики на формотворення у китайській фортепіанній творчості та вказати на етапи його розвитку у жанрі сонати;
- ввести у науковий обіг аналіз формотворчих концепцій у збережених сонатах китайських композиторів першого періоду розвитку жанру (1939–1949);
- розкрити суть формотворчих концепцій у період першого розквіту жанру китайської сонати (1949–1969);

— систематизувати музичні форми у фортепіанних сонатах китайських композиторів перших періодів розвитку жанру.

Об'єктом дослідження є фортепіанні сонати китайських композиторів перших двох періодів розвитку жанру.

Предметом дослідження — конкретні формотворчі концепції у китайських фортепіанних сонатах 1939–1969 років, розглянуті крізь призму розвитку жанру.

Хронологічні межі дослідження охоплюють період від появи першого зразка жанру, фази його першого розквіту до початку занепаду в роки «культурної революції» у 1966 році.

Методологічну базу дисертаційної роботи складає взаємодія загальних і спеціальних видів аналізу: *джерельно-пошукового* для віднайдення якомога більшої кількості ранніх сонат, а серед пізніших — оригінальних у своєму формотворенні; *історичного* (історико-генетичного та історико-хронологічного) для встановлення етапів розвитку китайського сонатного формотворення, а саме періодів зародження сонати (як жанру і як сонатної форми) та її розквіту у творчості китайських композиторів; *світоглядного* (філософського) задля характеристики естетико-філософських координат, у межах яких розвивалося китайське музичне мислення; *діалогічного* для розгляду формотворчих концепцій в контексті діалогу — детермінанти мистецької взаємодії як засобу розвитку композиторської творчості; *типологічного* у відборі й систематизації формотворчих інваріантів музичної форми та *концепційного*, що дозволяє бачити кожну музичну форму як особливу ідею автора, що відповідає його музичному мисленню.

Теоретичну основу дослідження склали роботи з різних галузей наукових знань, пов'язаних із важливими аспектами дисертації:

- загального історичного та теоретичного музикознавства (щодо проблем ладу, ритміки, акордики, музичного мислення та ін.);
- біографістики та вивчення творчої спадщини китайських композиторів;
- вивчення суспільно-політичних, ідеологічних чинників і музичного життя Китаю, що формували історичні періоди та тенденції розвитку жанру сонати для фортепіано;
- впливів західноєвропейського музичного мистецтва та впровадження в китайську музичну культуру його жанрів і форм (зокрема фортепіанних);
- аналізу фортепіанної творчості (стилістики і виконавства) та дослідженню фортепіанних сонат (історії і теорії жанру);
- формології (аналізу музичних творів, техніки компонування, конкретних музичних форм)

Джерельну базу роботи створили нотні видання фортепіанних сонат китайських композиторів початкового (раннього) етапу та періоду розвитку жанру Ма Сіконг, Цзян Вен'є, Го Цзурон, Дін Шанде, Го Чжюань, Зоу Лу та ін.; численні енциклопедичні, словникові та довідкові видання; навчально-методичні посібники і підручники.

Наукова новизна праці полягає в тому, що у ній вперше в музикознавстві:

— *встановлено* ранні види формотворення у китайській музиці, зародження сонатної форми та ознаки її розквіту на початкових етапах розвитку жанру сонати для фортепіано у творчості китайських композиторів;

— *розкрито* взаємозв'язок між розумінням музичної форми і постулатами вчення Конфуція, інших філософських течій (наприклад, даосизму);

— *представлено* авторські формотворчі концепції як результат взаємодії західноєвропейської та китайської композиторської творчості;

— *вперше* детально проаналізовано зразки музичної форми у показових сонатах для фортепіано вказаних періодів;

— *репрезентовано* музичну форму як концептуальну ідею — втілення музичного мислення автора;

— *представлено* варіанти музичної форми як відображення діалектики оновлення жанру на початковому етапі розвитку фортепіанної сонати (1939–1949) та в період її першого розквіту (1949–1966).

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів визначається можливістю їх залучення у світову музикологію через демонстрацію зародження сонатної форми в китайській музиці та її розквіт і оновлення під впливом діалогу західних норм та східних традицій і звичаїв (світоглядних, культурно-естетичних, музично-поетичних та ін.). Формотворчі концепції слід трактувати не тільки як втілення формотворчих та інших теоретичних знань їх автора, а й як спосіб матеріалізувати натхнення і почуття людини в Китаї через осмислену звукову впорядкованість музичного твору. Визначальні положення та умовиводи дисертаційної праці можуть бути включені у навчальні дисципліни вищих музичних закладів України та Китаю, зокрема «Історію світової музики», «Музичну культуру позаєвропейських цивілізацій», «Історію музичної культури Китаю», «Аналіз музичних форм», «Історію фортепіанної музики Китаю». Результати дослідження будуть особливо корисними у виконавстві, найбільше — в освоєнні фортепіанних сонат китайських композиторів.

Особистий внесок здобувача. Аналіз формотворення у сонатах для фортепіано китайських композиторів уперше детально проаналізовано з позицій впливу на нього історичних факторів суспільного і художнього життя держави, національних мистецьких традицій та впливів західноєвропейської музичної творчості. Доведено, що активне творення зростаючої кількості художніх варіантів традиційних праформ у досліджувані періоди сприяло його оновленню і навіть розквіту. Завдяки цьому жанр фортепіанної сонати дуже швидко перетворився в Китаї із запозиченого чужоземного на свій — близький, зрозумілий і популярний — вид творчості.

Робота складається зі вступу, трьох розділів із внутрішнім поділом на підрозділи, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаної літератури і джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 221 сторінок, із них основного тексту 179 сторінок. Список використаних джерел нараховує 141 найменування.

Апробація матеріалів дисертації.

Дисертація обговорювалась на спеціальних засіданнях відділу аспірантури та докторантури ЛНМА імені М. В. Лисенка з питань аспірантських звітів про виконання індивідуального плану наукової роботи здобувачів ступеня доктора філософії.

Основні положення дисертаційного дослідження оприлюднювались у виступах на шести міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях: «Формотворча концепція Ма Сіконга у першій китайській сонаті для фортепіано». IV Міжнародна науково-творча конференція «Загальне та спеціалізоване фортепіано: сьогодення та перспективи розвитку». Львів, 12 березня 2024 р.; «Імітація прийомів звуковидобування на народних інструментах у фортепіанних сонатах Цзян Веньє». XVII міжнародна науково-практична конференція «Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ–ХХІ століть». Дрогобич, 1 грудня 2023 р.; «Формотворчі концепції складної тричастинної форми у сонатах китайських митців періоду розквіту жанру». Всеукраїнська науково-практична конференція «Українське музичне мистецтво крізь призму сучасності: Досвід поколінь». Київ, 18-19 березня 2024 р.; «Деякі риси національної китайської музики в Сонаті для фортепіано № 3 до мінор Го Цзуронга». III Міжнародна наукова конференція студентів та молодих дослідників «Культура і мова в сучасному багатомовному та багатовекторному дискурсі». 25–26 квітня 2024 р. Ужгород; «Деякі особливості формотворчих концепцій у сонатах для фортепіано китайських композиторів раннього періоду розвитку жанру». V Міжнародна науково-творча конференція «Загальне фортепіано: сьогодення та перспективи розвитку». Львів, 11 березня 2025 р.; «Формотворча типологізація Сонат китайських композиторів другого періоду розвитку жанру» р. IV Міжнародна молодіжна науково-творча конференція імені Стефанії Павлишин. Львів, Україна, 7-10 квітня 2025 р.

Тези чотирьох доповідей опубліковано.

Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача. За темою дисертації опубліковано три одноосібні наукові статті у спеціалізованих фахових виданнях категорії «Б», що належать до переліку наукових фахових видань України:

1. Чен Менгжао. Фортепіанні сонати Цзян Веньє як втілення самобутнього стилю композитора. *Українська музика*. Львів, 2023. № 2(45). С. 85-97.
DOI 10.32782/2224-0926-2023-2-45-10;
2. Чен Менгжао. Інваріанти складної тричастинної форми у Сонатах для фортепіано китайських композиторів. *Вісник НАКККиМ*. 2024. № 1. С. 380-388.
DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2024.302105>
3. Чен Менгжао. Ранні концепції сонатної форми у фортепіанних сонатах китайських композиторів. *АРТ-ПЛАТформа*. 2024. Том 10 (№2). С. 87-105.

DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.2.10.2024.87-105>

Характеристика особи здобувача. Чен Менгжао в 2020 р. здобула повну вищу освіту ступеня «магістр» у Львівській національній музичній академії імені М. В. Лисенка, отримавши диплом магістра 30.06.2020 р.

З 01.10.2020 р. до цього часу навчається в аспірантурі Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка за освітньо-науковою програмою доктора філософії (академічна відпустка – з 14.06.2024 р. до 14.06.2025 р.); наукова керівниця – докторка мистецтвознавства, доцентка кафедри загального та спеціалізованого фортепіано Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка Оксана Гнатишин).

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана українською мовою з правильним вживанням спеціальної термінології. С стиль і спосіб викладу матеріалів дослідження – науковий і повністю відповідає вимогам до текстів дисертацій.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. Під час виконання дисертації здобувачка дотримувалася принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки та аналізу дисертації у ній не виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації.

УХВАЛЕНО:

1. Дисертація Чен Менгжао «Передумови появи та видозміни формотворчих концепцій у сонатах для фортепіано китайських композиторів 1939-1966-х років», представлена на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», є ґрунтовним, інноваційним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що має важливе теоретичне та практичне значення.

Дисертація присвячена проблемам формотворення у сонатах для фортепіано китайських композиторів, які відображають процес оновлення жанру. Зміст дисертації відповідає визначеній меті та обраній спеціальності 025 «Музичне мистецтво»; поставлені здобувачем завдання повністю розв'язано, основні положення дисертації відзначаються науковою новизною.

Обсяг та структура дисертації відповідають вимогам, що висуваються до дисертацій на ступінь доктора філософії.

Результати дисертації пройшли апробацію на шістьох міжнародних науково-практичних і науково-творчих конференціях; основні положення доповідей відображено у виданнях матеріалів конференцій.

2. Викладене дозволяє дійти висновку, що дисертація Чен Менгжао «Передумови появи та видозміни формотворчих концепцій у сонатах для фортепіано китайських композиторів 1939-1966 років» містить теоретичну, практичну значимість, наукову новизну; її результати можуть бути запроваджені у науково-теоретичну та практичну сфери музичного мистецтва в Україні та світі. Дисертація, подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам, передбаченим пунктами 10 та 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради

закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Чен Менгжао «Передумови появи та видозміни формотворчих концепцій у сонатах для фортепіано китайських композиторів 1939-1966 років» до публічного захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

*Дисертацію «Передумови появи та видозміни формотворчих концепцій у сонатах для фортепіано китайських композиторів 1939-1966 років» представлено на публічній презентації наукового дослідження, здійсненій здобувачкою Чен Менгжао в рамках проведення спеціального фахового міжкафедрального засідання відділу аспірантури та докторантури Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка, а також обговорено і схвалено наукові результати дослідження спеціальною комісією засідання, визначеною Наказом №211 від 16 червня 2025 р., що засвідчує даний **позитивний висновок** про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.*

Голова спеціального фахового
міжкафедрального засідання
відділу аспірантури та докторантури
Львівської національної
музичної академії імені М.В. Лисенка,
проректор з наукової роботи,
заслужений діяч мистецтв України,
професор кафедри композиції,
Лауреат Національної премії
України імені Т. Шевченка

Віктор КАМІНСЬКИЙ

Висновок підготовлено 18 червня 2025 р.